

FØRINGATÍÐINDI.

Nr. 3.

MARS 1893.

4. ÁR.

Rossahaldið.

Á grannastevnum í ár eiga eftir nógju rossalógini at vera valdir menn til at skoða allar græðar hestar, so at eingin ringur hestur skal sleppa til at ganga leysur og spilla slagið. Teir bestu hestarnir skula ganga frítt út yvir frælsi.

Teir menn, sum verða til at døma hestarnar mugu sjálvsagt døma eftir sínum eigna tykki. og tað er vitiligt. at í hesum sum í øðrum er so mangt tykkið, sum maðurin. At teir yvir hövur eru skila menn, kann ikki vera ivingur um. Ti er tað ikki meint, at hesar eftirfylgjandi reglur skola setast teimum til leiðbeining. Tær framsetast ikki öðrvísini, enn sum tankar um eina sak, sum í stundini liggur beint fyri.

Hvat eru góðir hestar?

Áðrenn her uppá kann svarast til fullnar, má vitast, hvat evnir krevjast hjá rossa-slagnum, ella hvat brúk skal gerast av rossinum.

Treyst og heilsugóð mugu ross vera, hvat helst tey so verða brúkt til. Hesu evnir liggja nógvi í ættarbregi, tí kann tað vera hent at vita um slegtin í móður- ella fadirættina hefur verið treyst ella várveik og í aðrar mátar sjúklig. Bæði heilsan og treystleikin vísa seg eisini so dánt í út-sjónini.

Blankt hár og tætt, hart horn eru góð merkir fyri heilsu og treystleika. Breið bringa og væl bogað riv eru at finna hjá øllum dugandi rossum. At ross fitna skjót við góðari viðferð, vísir, at tey hava góða heilsu, góðan hug at eta og góð mat-smeltingsevni, men hetta vísir júst ikki á treystleika. Í fastamatinum býr allur treystleikin, tí er tað dámligt at hann vísir sínar greinaruttan og ikki er duldur av fiti og leysligum kjöti.

Ross, sum skula seljast í Einglandi, muga vera smá, jú smærri jú betri. Nú um stundir fæst hægsti prísur fyri einlitt dimm ross, svørt ella brún. Tað geldur ikki so mikið um, at tey eru tað, sum fólk flest kalla »prúð«, sum at tey eru fitlig, kviklig, vitug og góð í sær. Sinnalagið vísir seg best í eygunum. Seljingaross mugu hava lítið hövd, stór, livandi eygur og víðar nasar. Herðablaðið má liggja nógvi uppá skák og falla tunnt inn at herða-

toppinum. Gumpurin má vera lengur og flatt rundaður. Liðinir á fram- og aftur-limum mugu vera evnaligir og vísa seg framman- og aftanfrá fult rundir og javnt yvirgangandi í leggjar. Leggjar mugu vísa seg breiðir aftur og fram, men klænar hin vegin, jú klænari jú betri, tí tað vísir, at tað er hart og gott í beininum.

Har, sum tað ræður meiri um at hava rossini til at reiða á ella til at draga plógv, vogn og tilíkt, má slagið verða hareftir. Bringubreid og förlig mugu slik ross helst vera. Hjá reiðingaross sum má ryggurin fram fyri alt vera sterkur, og hjá teimum, sum draga, er tað mest fyri neyðini, at tey eru breið fyri aftan.

Esilið, krákan og loppan.

Og harrin skoðaði verk sitt,
og tað var alt væl gjørt
við lítið.

Á fjallaflótunum mitt inni í Ásien heldur villesilið til. Friðari og fitligari djór er ikki komið av harrans hond. Hógv-anir eru av harðasta og blankasta horni. Beinleggjar eru klænar, men harðir, tættir og haldgóðir. Húðin liggur blonk og líðu-lig yvir kjötgreininum, sum leika livandi fyri innan. Har er einki slupir, eingin óhentur kjöttrevil, men fastamatur allan vegin. Tað er ein livandi sjón, tá ið ein flokkur av villeslum fer spælandi yvir flótunum, hvørt taglstrá leikandi í lotinum, og fótarnir so títir, at mannaeygað ikki kann skilja teir.

Menniskjan hefur uppá sín vís fylgt harrans boðum at ráða yvir djórum og gera tey sær hoyrulig. Men esilið kann ikki rósa av. Tað er ikki framfarið undir mannahondum; tað hefur verið happað og forfjónað og kúgað frá fyrst til síðst. Ov-byrðjað hefur tað gingið frá morgni til myrkurs; kulda, svølt og torsta hefur tað fingið í sín lut; tistlar og annað ilgresi er kosturin, tá ið væl skal vera, men viðskerin hefur verið högg og slag.

Tí er ilt at skilja, hvaðani »rótin er runnin«. Hövdið, sum fyrr var lítið og lætt og borið høgt á lofti, er nú ljótt og tungt við stórum, lavandi oyrum og tyngt niður til jarðar. Mjarnanar eru gingnar av lagi,